

Valtuustoaloite Kempeleen kunnan alueella olevien valtaojien sekä niihin liittyvien sivuhaarojen ojitussyhteisöjen henkiin herättämiseen

Perustietoa aloitteen taustasta ja sen tarpeellisuudesta:

Kaavoituksen ja sen myöten asuntojen ja asfaltin määrien lisääntyessä kunnan alueella veden maahan imeytymisen määrät ovat karkeasti tonttineliotä kohden menneet jopa alle puoleen, verrattaessa kyseisen maaston rakentamattomaan aikaan. Imeytymisen määrään vaikuttaa suuresti perusmaan kyky läpäistä vettä suodattaen sen jopa pohjaveteen, eli onko maasto esim. sora vai savi aluetta, sekä rakentamisen myötä alueen suljetun pinnan neliömäärään. Tällöin ojiin kohdistuva veden valumaamäärä kaavoitusalueilta on jopa tuplaantunut aiheuttaen ojien alajuoksuille mm. pelloille ongelmia. Sekä rakennuksille mitkä ovat alavilla mailla, vaikka ne aikoinaan on rakennettu kunnan määrittelemään rakennuskorkoon, surin haitta on ns. "valesokkelilla" rakennetuille taloille mm. Niittyranassa.

Säiden muutoksien myötä on ennusteiden mukaan tulevina vuosina odotettavissa suurempia vuorokautisia sademääriä, esim. vuonna 2023 enimmillään Luonungissa satoi 40mm/vrk, rankkasateena n.15mm tunnissa. Valtakunnallisissa mittauksissa sademäärän vaihtelu vuonna 2023 eri paikkakunnilla Kesä-Syyskuun välissä oli 55,7mm-103,3mm (<https://www.ilmatieteenlaitos.fi/vuosi-2023>). Karkean selvitykseni mukaan uusimmat tonttikohtaiset viivästysjärjestelmät viivyttävät noin 10-20mm sateet, riippuen tonttikohtaisesta hulevesimääriin vaikuttavista neliömääristä (katto ja asfaltti neliöt) ja yllä mainitusta maalaji vaihtelusta sekä hetkellisestä sateen rajuudesta. Kun haihtumista ei huomioida, vesi hakee aina reitin alemmas, kaavoitusalueiden imettymisen mahdollisuus on rakentamisen myötä oleellisesti vähentynyt ja ennustetun ilmastonmuutoksen myötä sateiden määrät tulevat kasvamaan. Jo nykyisillä sademäärillä hulevesien valuminen siirtyy alaville maille ongelmia aiheuttaen, esim. Niityranta ja Paitturi sekä viljelymaille. Tulevaisuudessa kasvavat sademäärät nostavat tulvariskiä, kun ojat tukkeentuvat liettymisen ja kasvillisuuden vuoksi lisää, jos niille ei tehdä ns. tasausviivan korjausta, esim. sille tasolle mille ne on aikoinaan kaivettu.

Kempeleen kunnan maaston peruskuivatus, sadevesien ja kaavoitusalueiden ns. hulevesien mereen ohjaus perustuu kaivettuihin ojien (kanavien) toimivuuteen hyöty-/valuma-alueilla. Nämä valtaojat on perattu pääsääntöisesti 40-50 vuotta sitten.

Alla on luettelo eri ojista ja mille alueelle ne ja niiden sivuhaarojen vaikutuspiirissä olevat hyötyalueet/valuma-alueet ja miltä kunnan alueelta ne pääsääntöisesti muodostuvat:

Myllyoja ja sen sivuhaarat mm. Latovainioja ja Vääräoja. => Kuivattaa mm. Tähkälän, Paitturin, Kuivalanperän, Väärälänperän aina Linnakankaalle asti.

Salmioja ja Niskaoja sivuhaaroineen => mm. Kuivattaa Sarkkirantaa ja Hahtorantaa Kullionoja ja sen sivuhaarat => Kuivattaa mm. Niityrantaa, Ollakkaa, Riihivainiota, Ristisuota sekä Kokkokangasta

Tuohinonoja sivuhaaroineen esim. Kokelinoja => Kuivattaa mm. Zeppeliiniä, Ylikylää, Metsärinnettä, Ketolanperää

Peräoja ja siihen laskee mm. Niskaoja, Kullionoja, Tuohinonoja, Naulaoja, => Kuivattaa mm. Kuokkamaata, Sipolaa ja Rajakorven aluetta.

Mielestäni kunnassa kuivatus on katsottu ns. paikkakohtaisesti välittämättä muutoksien seurauksista alaville maille. Miksi kunnassa ei ole tapahtunut todellista kokonaisvaltaista hulevesien hallintaa, vaikka siihen on panostettu konsultteja työllistämällä jo 5-8 vuotta sitten.

Joten alla on lainaus Pöyry Finland Oy tekemästä Kempeleen kunnan hulevesien hallintasuunnitelma 29.6.2016, rev. 20.6.2019 1010001450-001

"Copyright © Pöyry Finland Oy

Kempele on kasvava kunta ja sen alueella on käynnissä useita kaavahankkeita. Suurin osa uusista kaavoitettavista alueista sijaitsee siten, **että niiden hulevedet tulevat ennestään kuormittamaan tällä hetkellä ongelmassa olevia alueita.** Siksi hulevesien hallintaan tulee kaavatyön aikana kiinnittää erityistä huomiota.

Kunta jakautuu neljään valuma-alueeseen. Kunnan itäosat ovat Merikosken osavaluma- aluetta, josta vedet valuvat Oulujokeen. Pohjoisosa kuuluu Myllyojan valuma-alueeseen, joka laskee Kempeleenlahteen. Suurin osa asutuksesta sijaitsee Peräojan valuma-alueella, jonka vedet laskevat Liminganlahteen. Kunnan luoteisosa on Perämeren lähivaluma- aluetta.

Pääosa asutuksesta on sijoittunut Myllyojan ja Peräojan valuma-alueille. Näillä valuma- alueilla on tunnistettavissa alueita, joilla hulevesistä aiheutuu tällä hetkellä ongelmia."

Kullakin valtaojalla on ns. ojitusyhteisö (Hyvin pitkälle voi toiminnallisesti rinnastaa ns. yksityisteiden tiekuntiin) mikä muodostuu kunkin ojan hyötyalueen tiloista. Tällä hetkellä tietoni mukaan kaikki Kempeleen kunnan alueella olevat ojitusyhteisöt ns. "nukkuvat".

Kunta on suorittanut osaojituksia ja näin ollen toiminnasta seuraa vesilain vastaista toimintaa, missä todetaan että "Ojitus on lisäksi toteutettava niin, ettei toiselle kuuluvalla alueella aiheudu vahingollista vettymistä tai muuta edunmenetystä." (Lainaus vesilaki 5 luku 7§) Kaava-alueen osaojituksista vuodesta toiseen veden ohjaus on ohjattu osittain toimimattomiin pääuomiin ja näin ollen alaville rakennetuille alueille tai viljelymaille on tullut haittaa.

Montako hometaloa on haitta-alueelle syntynyt kosteustason noususta johtuen?
Näistä vastaavat yksittäiset kiinteistön omistajat!

Joten aloite esittää kunnan alueella olevien valtaojien sekä niihin liittyvien sivuhaarojen ojitusyhteisöjen henkiin herättämistä.

Henkiin herättämisen karkea kustannusarvio on mielestäni neljän – viiden ojitusyhteisön osalta yhteensä noin 22000-27000€ luokaa, ojan kokonaisremontti kustannus selviää suunnittelun jälkeen.

Yleensä kaikki kulut jakaantuvat hyödynsaajien kesken hyötyehtaarien suhteessa.

Toteutuksen (herättämisestä/ojan aukaisemisen) kokonaisaikataulu on vuosia, hyvin tyypillinen on 3-6 vuotta/ojitusyhteisö, tehokuutta saa lisättyä ajassa/rahassa kun vie useamaan hankkeen rinnakkain samoilla tekijöillä.

Kunnan rooli ojitusyhteisöjen henkiin herättämisessä on tärkeä jopa vesilain velvoittama, koska kunta on yhtenä maanomistajana ja kaavoituksen toteuttajana.

Kempeleessä 17.6.2024

Jorma Kananen

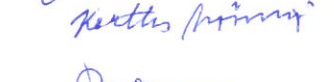

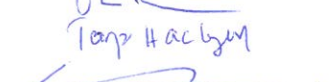

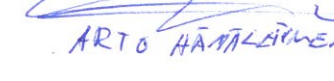

Sanna Laing

Kerttu Nieminen

Tarja Hachym

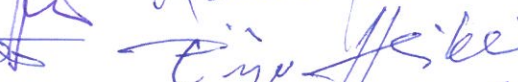

Arto Häätäinen

Saara Uusva

Kalle

Kari

Eija

Salla-Pelt

Jari

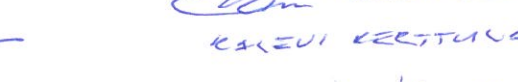

Kari

Kari

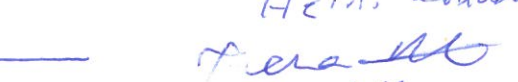

Kari

Sari

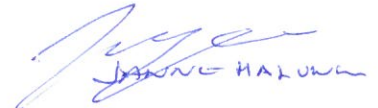

Sari

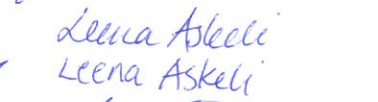

Sari

Heini

Heini

Heini

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli

Leena Askeli